

Hükümetin Şiddetli Baskısı Karşısındaki Kitlesel Protestolar, Kabine Değişikliğine ve Sokağa Çıkma Yasağının İptaline Neden Oldu

31.10.2019 • Revcom Yazıları • Yeni Komünizm

Editörün Notu: Şili’deki kitlesel protestolara yönelik aşağıdaki yazı revcom.us web sitesinde 28 Ekim 2019 tarihinde yayınlanmıştır. Kaynak için bkz: <https://revcom.us/a/619/chile-mass-protests-force-president-to-oust-cabinet-lift-curfew-en.html>

25 Ekim Cuma günü 1 milyondan fazla kişi devlet başkanı Sebastián Piñera’ya karşı Şili’nin başkenti Santiago’da sokaklara döküldü. Bu rakam toplam nüfusun beşte biri anlamına geliyor. Ayrıca Valparaíso’da (100.000 kişinin katıldığı) ve Şili’nin diğer şehirlerinde geniş çaplı protestolar düzenlendi. Bunlar, Ekim ayı başlarında başlayan protestoların devamı ve yoğunlaşmış halidir.

Cuma günü yaşanan seferberlik ve halkın yürüyüşü başkenti felç etti. Al Jazeera raporuna göre “Bütün yaşlardan ve sınıflardan insanlar hep birlikte çanak çömlek ve davul çaldı. Müzik grupları, binlerce göstericinin tıklım tıklım doldurduğu sokakların farklı bölgelerinde doğaçlama konserlere başladı, diğer göstericiler dans ettiler ve hep birlikte zıpladılar.” Çok sayıda öğrenci ve genç vardı, yerli halklar, feministler, göçmenler, işçiler ve diğerleri oradaydı. “Chile despertó” yani “Şili Uyandı!” şeklinde sloganlar atılıyordu – bu durum 1973’te ABD’nin desteklediği bir darbe ile iktidara getirilen Pinochet rejimi sonrasında halkın yıllarca süren baskı, artan eşitsizlikler ve Şilili halk kitlelerinin geniş kesimlerini etkileyen sefaletle karşı uyanışı ve ayağa kalkmasının deklarasyonuydu.

Posterlerin üzerinde görülen sloganlardan bazıları şu şekildeydi: “Bu Şili’nin Baharı”, “Demokrasi Altında Bize İşkence Ediyorlar, Saldırıyor, Tecavüz Ediyor ve Bizi Öldürüyorlar”, “Piñechet” (Mevcut devlet başkanı Piñera’yı Pinochet ile kıyaslayan bir gönderme). Yeni, adil bir

hükümet, yeni bir anayasa, yüksek ücretler, vs. için Piñera'nın istifası istendi. Bir aşamada binlerce protestocu Victor Jara'nın şarkısını hep bir ağızdan söyledi. Sevilen müzisyen Jara, binlerce insanla birlikte Pinochet'in askerleri tarafından 1973 darbesinde Santiago Stadyumu'na götürülmüştü, burada kendisine işkence yapıldı, katledilmeden önce elleri kırılmıştı.

Protestolar, lise öğrencilerinin toplu taşıma ücretlerindeki artışa karşı sokaklara döküldüğü Ekim ayı başlarında başlamıştı. Protestolar, metro istasyonlarının yakılması da dahil olmak üzere tırmandı -çevik kuvvetler isyanın kontrolünü yitirince silahlı kuvvetler onların yerini aldı- otoriteler kalabalık saatlerde metro sistemini kapatmak durumunda kaldı. Polisin ve ordunun gerici şiddeti karşısında protesto gösterileri genişledi ve daha da yoğunlaştı. Resmi raporlara göre, 27 Ekim tarihi itibarıyla gösterilerde 20 kişi öldürülmüş ve en son çıkan isyanda polisi tarafından eşcinsel gençlere yönelik işkence ve cinsel şiddetle ilgili olarak insan hakları komisyonunda 16 rapor yayımlanmıştır. Süreçte şu ana dek 7.000'den fazla tutuklama oldu.

Şili, Latin Amerika'nın en zengin ülkelerinden biridir ve aynı zamanda "gelişmiş" ülkeler arasındaki en yüksek eşitsizlik oranlarından birine sahiptir. Kent nüfusunun yüzde 35'inden fazlası aşırı yoksulluk içinde yaşıyor. Bu durum, ABD emperyalizminin egemenliği altında gerçekleşti. Protestoların talepleri arasında ilaçların maliyetini düşürmek, pek çok kişinin mağdur olduğu ağır borç yükünü kaldırmak, emeklilik maaşlarının ve ücretlerin artırılması, toplu taşıma araçlarının ve diğer yaşamsal giderlerin düşürülmesi ve Pinochet'in askeri rejimi kapsamında getirilen (ve bugün halen devam eden) sağlık hizmetlerinin ve eğitimin tamamen özelleştirilmesine karşı ekonomideki genel değişiklikler yer alıyor.

Bu yazı yayınlanırken protestolar, hükümeti Santiago'daki sokağa çıkma yasağını ve Şili'deki ohal durumunu kaldırmaya zorladı. Şili'nin iç kısımlarındaki 12 bölgede, askerlerin uyguladığı sokağa çıkma yasağı halen devam ediyor. Piñera, kendi kabinesinin tamamını değiştirdiğini açıklamak durumunda kaldı; bu durum kitlesel protestoları susturmaya çalışmak için Şili'nin egemenlerinin acil olarak ihtiyaç duyduğu bir şeydi ve bu durum, krizin ciddiyetini gösteren bir girişim olarak düşünülebilir.

Bir sonraki kitlesel seferberlik 29 Ekim Salı günü olarak belirlendi.